

Egyrészt – másrészt

Nyári színház.

Ha a kételkedés kontúrokat olvasztó, egyértelműségeket elbizonytalanító szándékával közelítünk a dolgokhoz, akkor egy ilyen pofonegyszerű jelzős szerkezet is — nyári színház — sokféle értelmet kaphat, de legalábbis elveszítheti eredeti jelentését. A *színházat* hagyjuk, a szó megfejtését sem e rovat, sem saját bölcsességem szűkössége nem teszi lehetővé. De mit jelent az, hogy *nyári*? Na pesze, az évszakot jelöli, amikor bizonyos előadásokat létrehozunk. Mégis, nem minőségjelzőről van-e inkább szó? Nem azt jelöljük-e vele, hogy „persze, ez is színház, de csak olyan nyári”? Színházi előadást hozunk létre, mégpedig szabadságunk terhére, napozás és fürdőzés közepette, kisebb-nagyobb (inkább nagyobb) összegért — rendezni kell az elmúlt évad adósságait, be kell ugrani egy lakásvásárlásba, törleszteni kell, jön a gyerek, elmaradt az évi rendes filmszerep... Ha sikerül a stáb nagy részét egy színházból toborozni, akkor be lehet majd vinni az előadást a kőszínházba, igaz, akkor a pesti nagy nevek helyére esetleg helyi kis nevek lépnek, és igaz az is, hogy majd még próbálni is kell, hiszen ez már *ősz* színház lesz, amit ugye mégiscsak komolyabban kell venni. Ha pedig mindenki másfelől jött — aminek egyébként lehetnének szakmai erényei — találkozás másféle rendezői gondolkodással, új, tehát kiszámíthatatlan partnerrel... —, de ez nem fér bele a próbaidőbe, vagyis mindenki lekerekített rutinnal segíti a másikat —, nos akkor az öt vagy tíz nyári előadás után felejtsük el az egészet. Szóval nem teljesen alaptalanul gondolhatjuk ezeket, ha kételkedésünk horgába e kis egyszerű jelző akad: nyári.

Másrészt mégiscsak jó, hogy van nyári színház. Úgy gondolom, ott tartunk, ott tart az ország, hogy magának a ténynek, a létezés tényének örülni kell. Emlékezzünk a pécsi hadiállapotokra, amikor is a szimfonikusok, bábosok, nyári és nem nyári színháziak kényszerültek önvédelemre, Gyula és Boglárlelle évek óta nehezedő körülményeire... Mondhatjuk, egy színház léte önmagában nem érdem. Nem is az, de megmaradt lehetőség. Eszembe jut, amikor évekkal ezelőtt egy újonnan nyílt színház dilettáns előadásain búsongtam — barátom bölcs derűvel vigasztalt: „az új játszóhely a lényeg, a megszületett lehetőség. A dilettánsok elmennek, az épület megmarad”. Megcsipkedett pénzzel, kevesebb bemutatóval, de megmaradt a nyári színház.

Megnyugtató az is, hogy — legalábbis a darabválasztás szintjén — az igényesség munkál. Ha a nyári mozik ízetlen rágógumi-dömpingjére — vagyis a sorozatgyártással készülő tucat-csetepaté-horror-nosztalgia filmekre —, tehát az aznap esti vetélytársakra gondolunk, igazán tiszteletre méltó szándék határozza meg a választásokat: Kőszegen Sütő András, Pécsen Werich-Voskovec, Egerben Aiszkhülosz, Gyulán **Eörsi István**, mindkét helyen Tamási Áron, Boglárlellen Mrožek...

Nem említettem Szegedet. Valamikor megszületett ez a monstrum, talán be is töltötte szerepét, de túlélte önmagát, ránkmaradt, most itt van és nem tudunk vele mit kezdeni. Ezt a kérdést persze nem lehet néhány mondattal elintézni, meghagyom hát egy másik ügyelőpult témájának. Ahogyan azon is eltöprenghetnénk, mi történt a fővárosban ezen a nyáron. A Kőrszínház természetesen idén is üzemelt, produkciójukat látva azonban elbizonytalanodik az ember: ha valami harmadik évtizede nem igazolja önmaga létezését, valóban örülnünk kell már a pusztá létnek is?

Keresem tehát *egy*részt a pozitívumokat, *má*srészt mégiscsak ott fireg-forog bennem a kisördög: nem lesz tán nyári színház ősszel, télen és tavasszal is?

Bérczes László